

Maa- ja metsätalousministeriö

Metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelma

24.9.2020

Sanna Paanukoski
Neuvotteleva virkamies
Maa- ja metsätalousministeriö

Metsänjalostuksen tulokset käytäntöön siemenviljelysten kautta

Siemenviljelyksiin on monistettu parhaiden pluspuiden perimä varttamalla.

Viljelykset ovat pitkäaikainen investointi; männyn viljelyksiltä kerätään ensimmäinen siemensato noin 12 vuoden kuluttua ja kuusen noin 18 vuoden kuluttua perustamisesta.

Koivun siemenviljelykset perustetaan muovihuoneisiin ja ne alkavat tuottaa jo 2-3 v perustamisesta.

Ensimmäisen sukupolven siemenviljelykset

- Ensimmäisen sukupolven siemenviljelykset perustettiin ilmiasun perusteella valituilla pluspuilla pääosin vuosina 1967–1974.
  - Suurin osa mäntyä: reilut 3000 ha, josta tuotannossa tällä hetkellä 1000 ha
  - Kuusta 300 ha, josta tuotannossa 100 ha
  - Muiden puulajien siemenviljelyksiä 49 hehtaaria.
- Tämän jälkeen perustamisessa seurasi pitkä tauko.

Siemenviljelysten perustamisohjelma

- Puolentoista sukupolven viljelysten perustaminen aloitettiin vuonna 1997 pluspuiden parhaimmistoa käyttäen.
  - Pluspuiden jälkeläistestausta varten perustettiin yli tuhat jälkeläiskoetta, ja niistä saatujen tulosten perusteella valittiin parhaat puut.
- MMM:n johdolla valmisteltu Metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelma sisältää kolme tärkeintä puulajia; männyn, kuusen ja koivun.
  - Myös muutamia jalopuiden siemenviljelyksiä perustettu.
- Ohjelma on päivitetty vuosina 2004 ja 2011 sekä tarkistettu muutoksitta 2018.

Siemenviljelysten perustamisohjelman tavoitteet

- Männyllä on tavoitteena tehdä kaikki taimitarhakylvöt (pois lukien aivan pohjoisin Lappi) ja puolet metsäkylvöstä jalostetulla siemenellä.
- Kuusella on tavoitteena kattaa jalostetulla siemenellä kaikki taimitarhakylvöt Lapin eteläosiin saakka ja puolet taimitarhakylvöistä Lapin keskiosissa.
- Rauduskoivulla on tavoitteena tehdä taimitarhakylvöt aina jalostetulla siemenellä.
- Alkuperän monimuotoisuudesta huolehditaan; viljelyksille valitaan useita kymmeniä klooneja (25-35), jotka eivät ole sukulaisia keskenään. Pluspuut on valittu useista eri metsiköistä laajalta maantieteelliseltä alueelta.

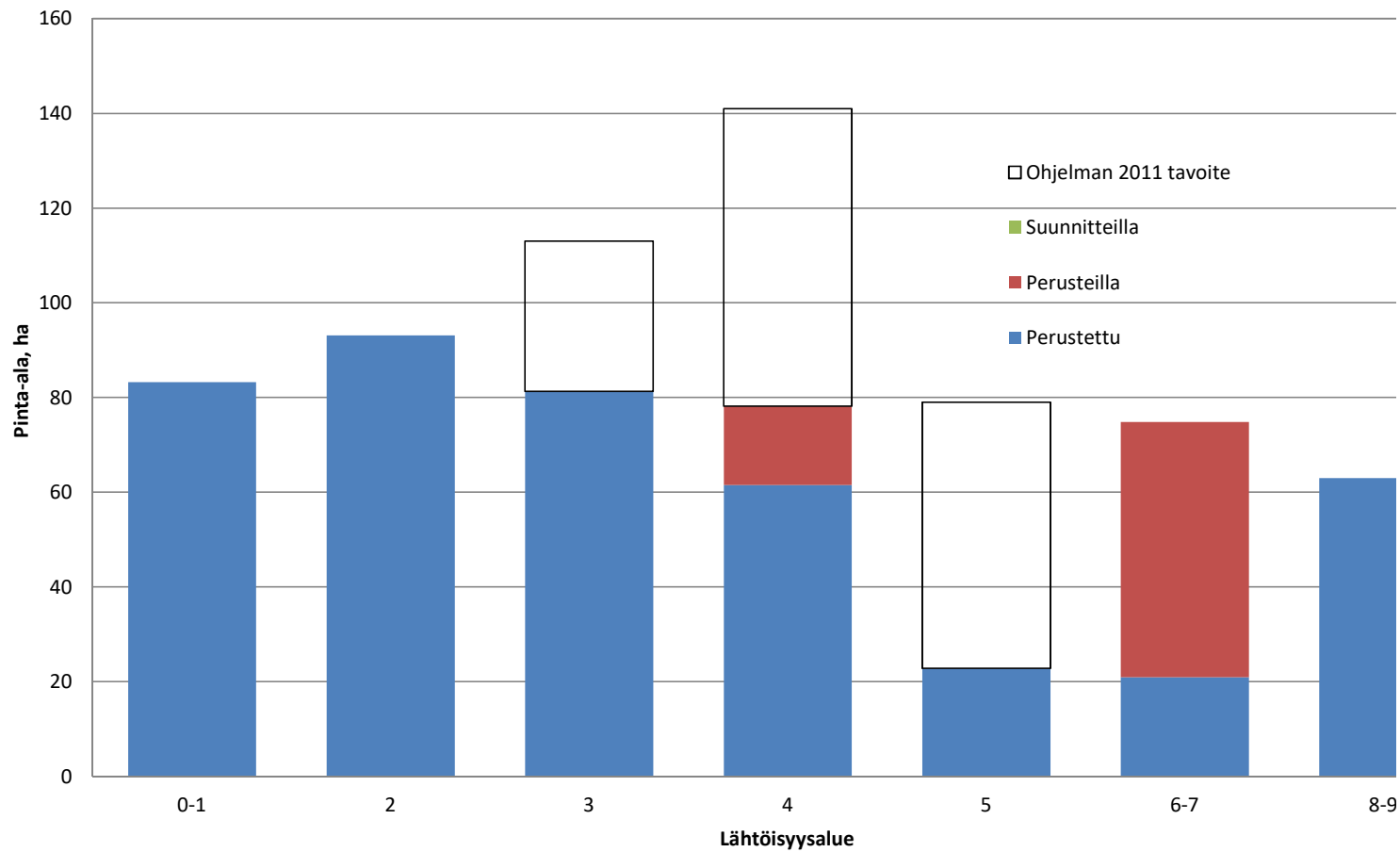

Toimijat ja rahoitus

- Siemen Forelia Oy ja Tapio Palvelut Oy hallinnoivat pääosaa viljelyksistä.
- MMM myöntää vuosittain rahoitusta uusien siemenviljelysten perustamiseen. Maanhankintaa tai nuoruusvaiheen hoitoa ei rahoiteta.
  - Talousarvion momentti 30.40.53 0,44 milj. €/a
- Uusia viljelyksiä perustaa Siemen Forelia Oy, pääpaino pohjoisessa.
- Perustamisen suunnittelusta ja käytännön ohjauksesta vastaa Luonnonvarakeskus.
- Ruokavirasto valvoo metsänviljelyaineiston kauppaa ja pitää yllä rekisteriä metsänviljelyaineistosta.

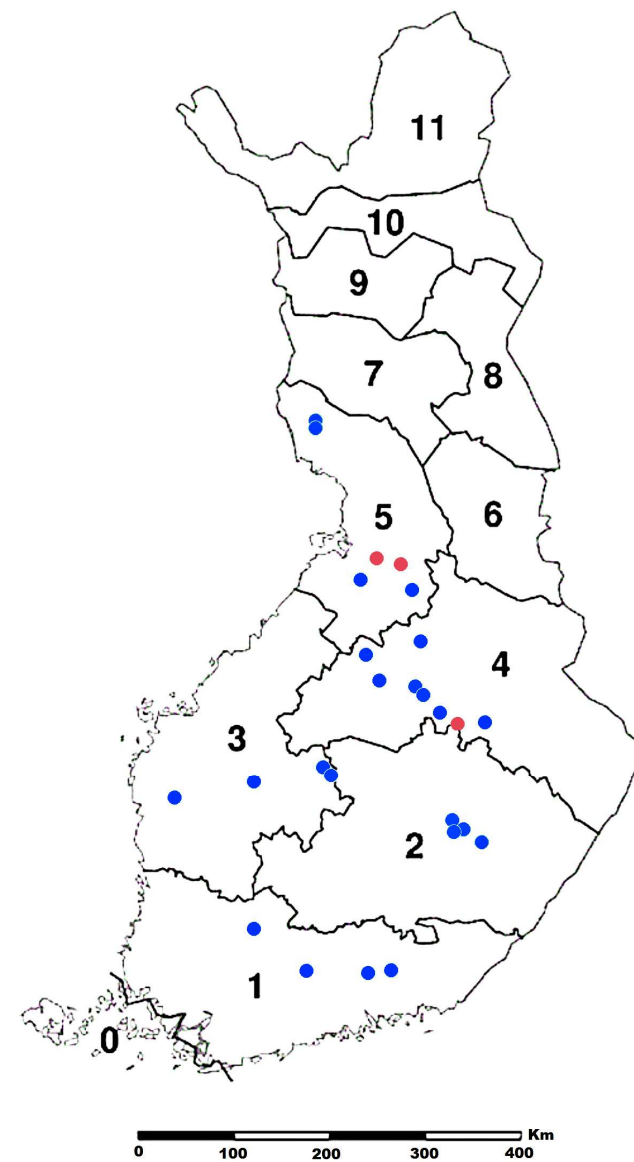

Perustamistilanne 2020: männyn siemenviljelykset

Jukka Antola

17.9.2020

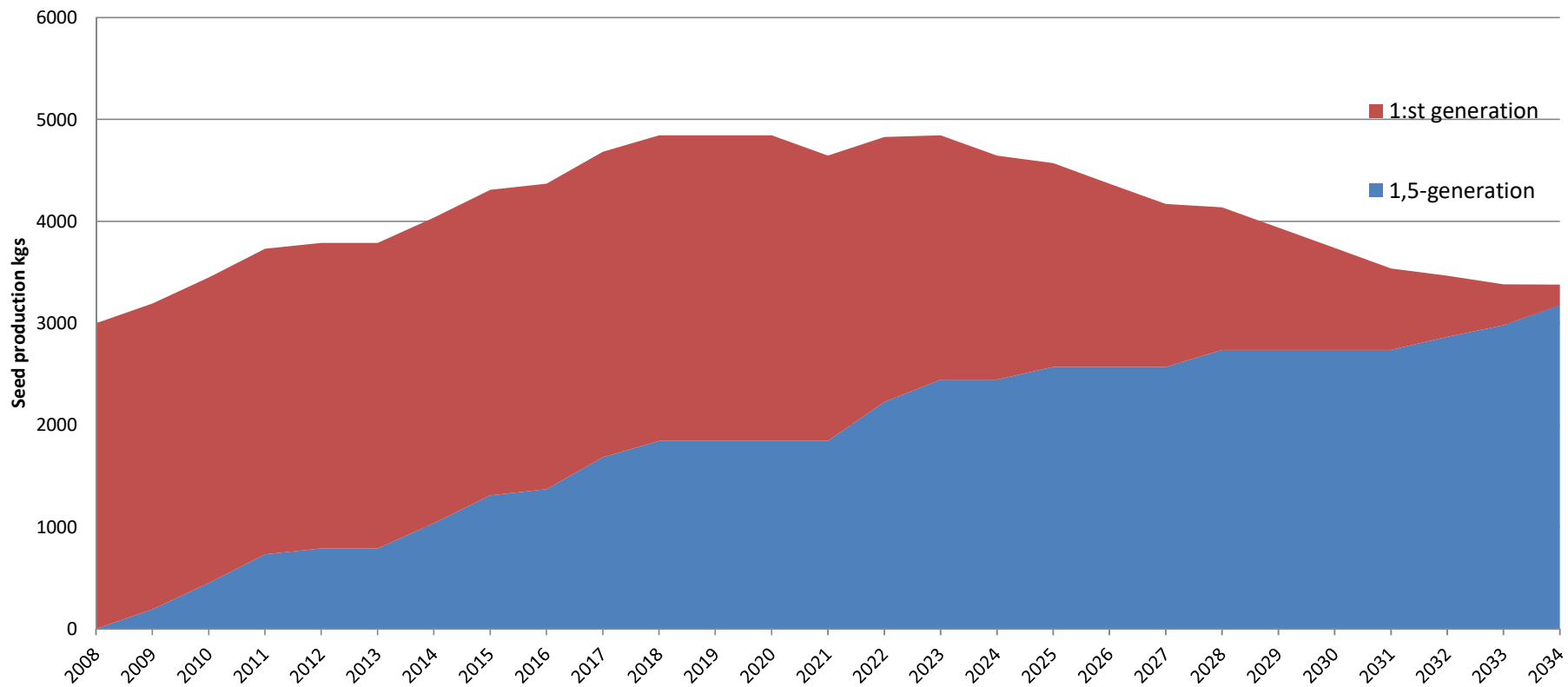

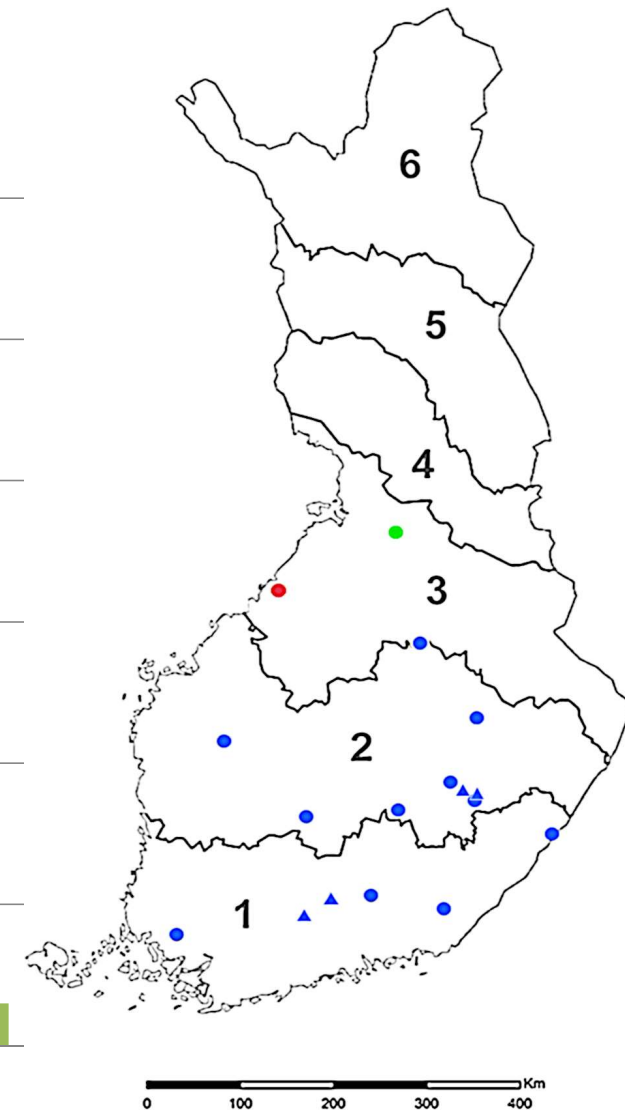
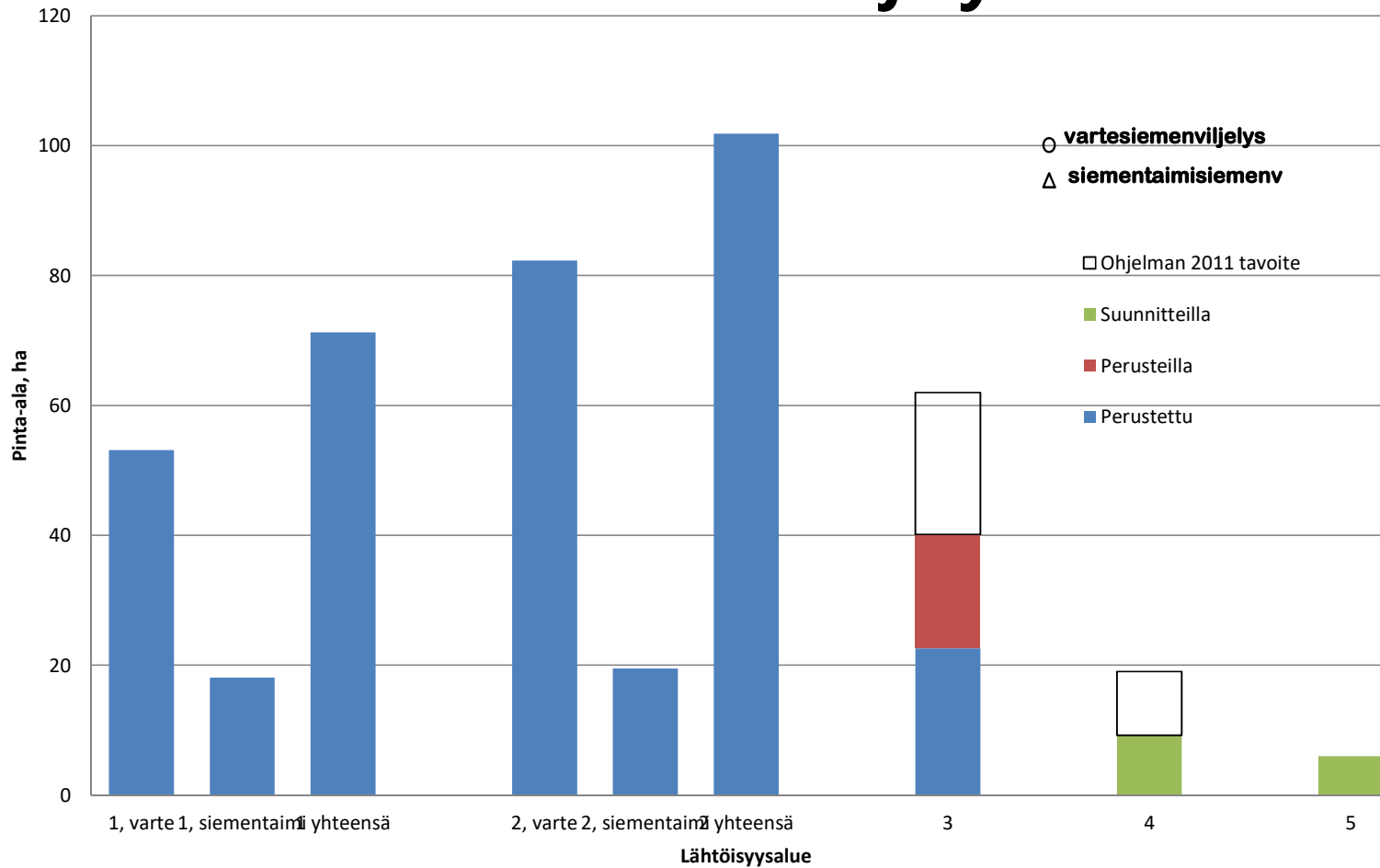
Männyn siemenviljelysten siementuotantoarvio

Estimated seed production of Scots pine seed orchards

Need 2025:3700 kgs

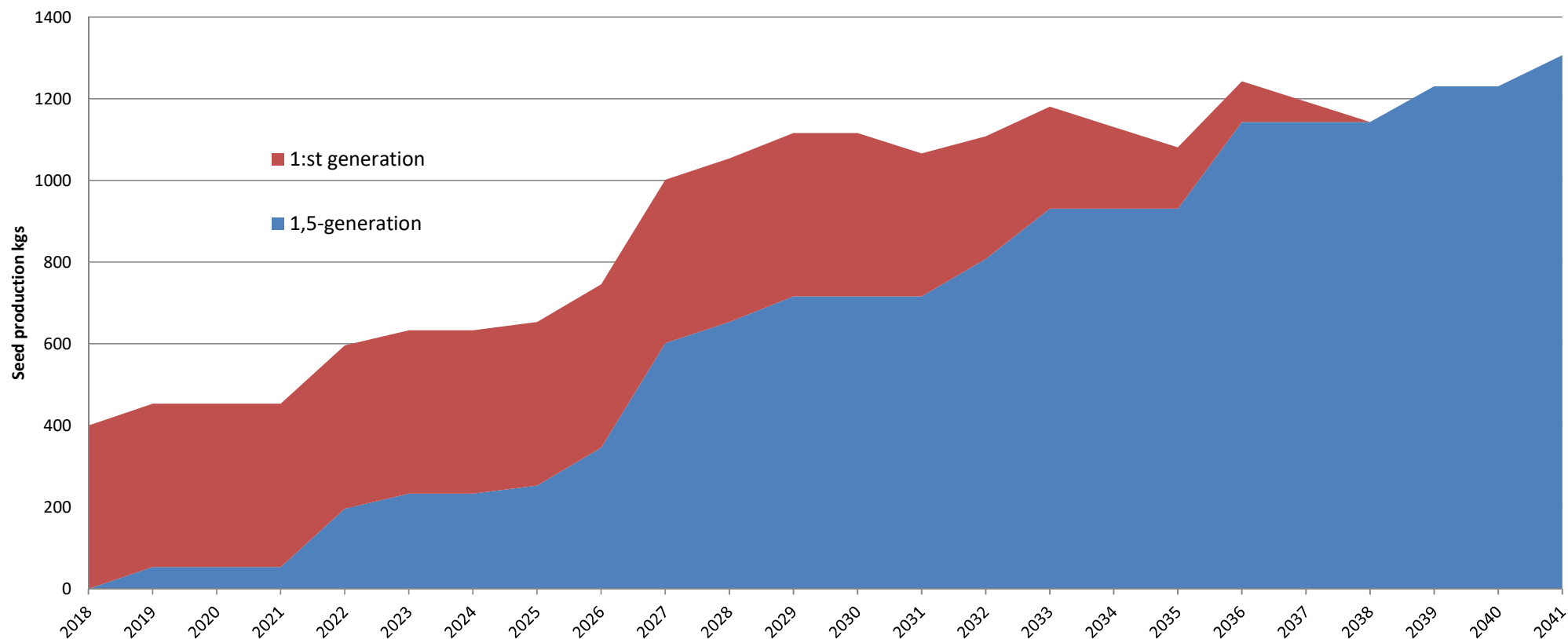
Perustamistilanne 2020: kuusen siemenviljelykset

Kuusen siemenviljelysten tuotantoarvio

Estimated seed production of Norway spruce seed orchards

Need 2025:1400 kgs

Tulevaisuus

Toisen polven siemenviljelysten perustamisohjelman suunnittelu aluillaan

- Toisen polven siemenviljelykset perustetaan nykyisten viljelysten parhaiksi osoittautuneiden puualkuperien risteymillä.
- Ei pitkää taukoa ohjelmien välissä, jotta tulevaisuudessa vältetään siemenpulalta!
- Otettava kantaa tavoitellaanko männyn metsäkylvössä suurempaa jalostetun siemenen osuutta kuin nykyään.
- Tavoitteena on parantaa männyn kylvöalojen taimettumista kylvömenetelmiä kehittämällä ja sitä kautta vähentää kylvön siemenmäärää (MEKANEN-hanke, Luke).
- Siementarvearviossa (2050) huomioitava tavoitteiden lisäksi muutokset hakkuu- ja uudistamistavoissa, metsänomistajien tavoitteissa (jatkuva kasvatus, luontainen uudistaminen) sekä kasvullisen lisäyksen mahdollisuudet.
- Työtä koordinoi MMM tukenaan laajapohjainen Metsänjalostuksen ja siementuotannon neuvottelukunta.

Kiitos!

